

Wprowadzenie do Programu LIFE

Rola NFOŚiGW we wdrażaniu LIFE w Polsce

Radostaw Domagała

Doradca
Wydział LIFE

Cel programu LIFE

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

- a) **opracowanie, demonstrowanie i propagowanie innowacyjnych technik, metod i podejść** do realizacji celów ustawodawstwa i polityk Unii w dziedzinie środowiska, w tym ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, oraz w dziedzinie działań na rzecz klimatu, w tym przechodzenia na energię ze źródeł odnawialnych oraz zwiększania efektywności energetycznej, **oraz przyczynianie się do rozwoju bazy wiedzy i stosowania najlepszych praktyk**, w szczególności związanych z przyrodą i różnorodnością biologiczną, w tym przez wspieranie sieci Natura 2000;
- b) **wspieranie rozwoju, realizacji, monitorowania i egzekwowania odpowiednich przepisów i polityk Unii** w dziedzinie środowiska, w tym ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, oraz w dziedzinie działań na rzecz klimatu i przechodzenia na energię ze źródeł odnawialnych lub zwiększania efektywności energetycznej, w tym **poprzez poprawę zarządzania na wszystkich poziomach**, w szczególności poprzez zwiększanie zdolności podmiotów publicznych i prywatnych oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego;
- c) **pełnienie roli katalizatora we wprowadzaniu na dużą skalę udanych rozwiązań technicznych i politycznych** mających na celu wdrażanie stosownych przepisów i polityk Unii w dziedzinie środowiska, w tym ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, oraz w dziedzinie działań na rzecz klimatu i przechodzenia na energię ze źródeł odnawialnych lub zwiększania efektywności energetycznej poprzez **powielanie rezultatów, włączanie powiązanych celów do innych polityk i do praktyk sektora publicznego i prywatnego, uruchamianie inwestycji oraz poprawę dostępu do finansowania.**

Program LIFE 2021 - 2027

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Obszar ŚRODOWISKO

Podprogram:
Przyroda i
różnorodność
biologiczna

Podprogram:
Gospodarka o obiegu
zamkniętym
i jakość życia

Obszar KLIMAT

5,432 mld euro

Podprogram:
Łagodzenie zmian
klimatu i dostosowanie
się do jego zmian

Podprogram:
Przejście na czystą
energię

Typy projektów

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

- 1) „strategiczne projekty przyrodnicze” NAT
- 2) „strategiczne projekty zintegrowane” CE&QL, CLIMA
- 3) „projekty dotyczące pomocy technicznej” NAT, CE&QL, CLIMA
- 4) „projekty dotyczące działań standardowych” NAT, CE&QL, CLIMA
- 5) „projekty dotyczące innych działań” CET

Innowacje / najlepsze praktyki

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

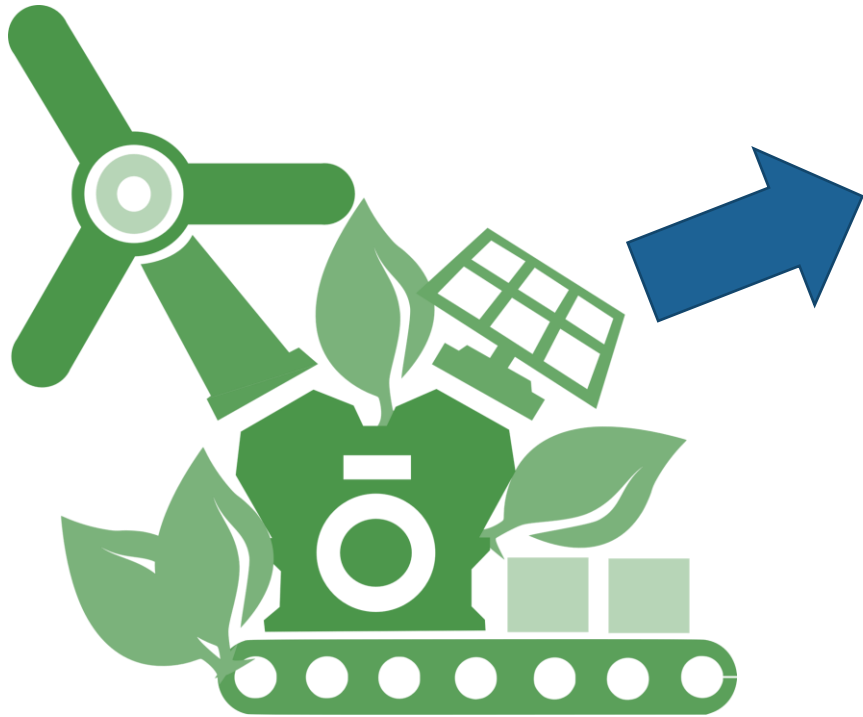
„Innowacyjne techniki, metody i podejścia” oznaczają rozwiązania, które są **nowe** w porównaniu z aktualnym stanem wiedzy na **poziomie państw członkowskich** i na **poziomie sektora** oraz które są wdrażane w skali operacyjnej i w warunkach umożliwiających osiągnięcie efektów określonych w kryterium „Wpływ”

„Dobre praktyki” oznaczają **rozwiązania, techniki, metody i strategie**, które są **właściwe, efektywne kosztowo i nowoczesne** (na **poziomie państwa członkowskiego, jak i na poziomie sektorów**), wdrażane na skali operacyjnej i na warunkach, które umożliwią osiągnięcie efektów opisanych w kryterium przyznania dotacji „Wpływ”

Zakres projektu LIFE

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

**Wdrożenie
rozwiązania (lub technologii)**
(innowacyjne / najlepsze praktyki /)

**umożliwiającej/ego poprawę stanu
środowiska (ochronę przyrody) lub klimatu**
(w tym rozwój OZE i poprawę efektywności energetycznej)

**Przetestowanie
/ walidacja /
demonstracja
rozwiązania
w warunkach
rzeczywistych
(lub zbliżonych)**

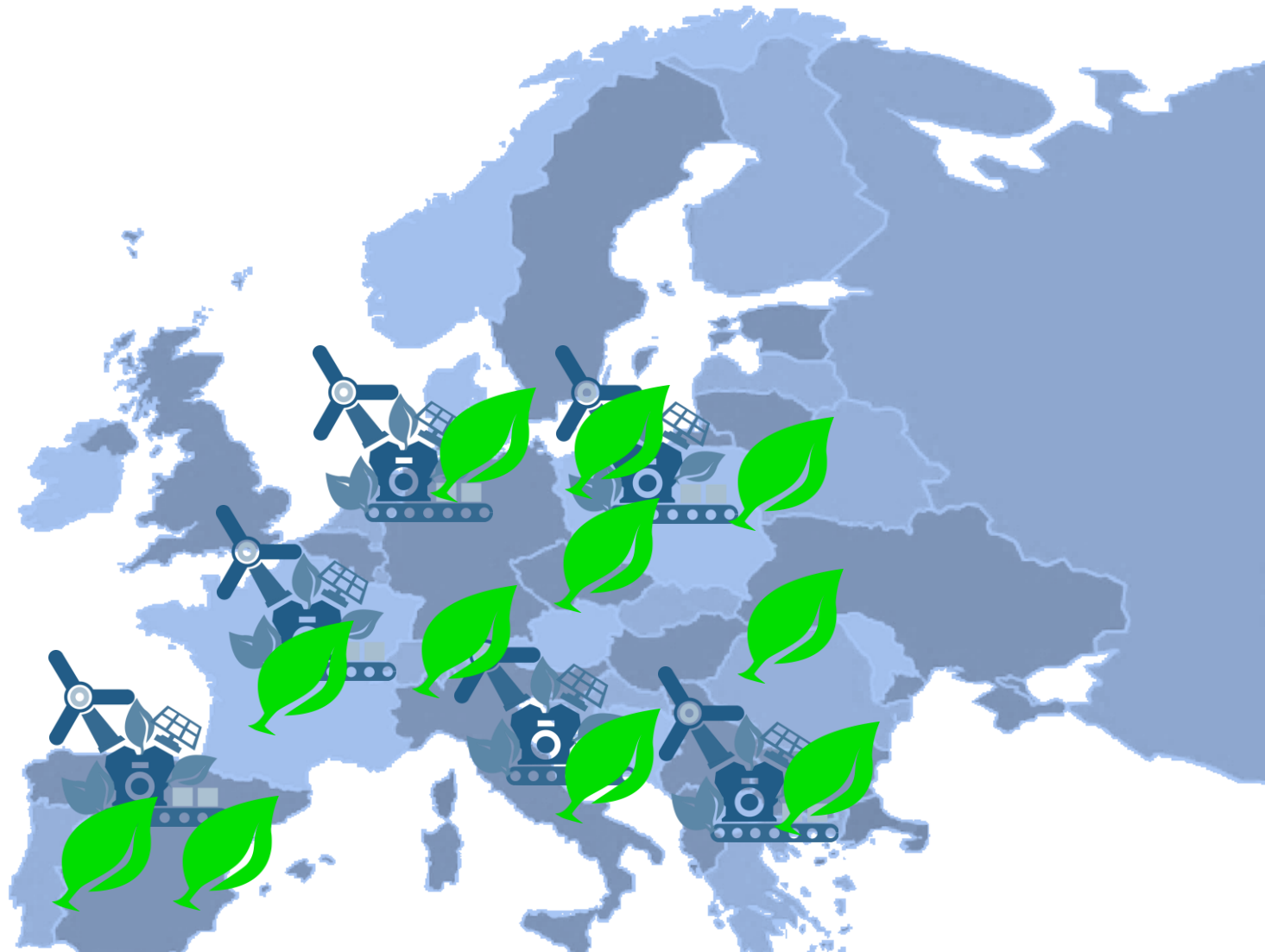
**Działania informacyjne i demonstracyjne umożliwiające
szerokie upowszechnienie i/lub komercjalizację
w skali całej UE, a także ograniczanie barier**

Efekt środowiskowy

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Kto może być beneficjentem LIFE?

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

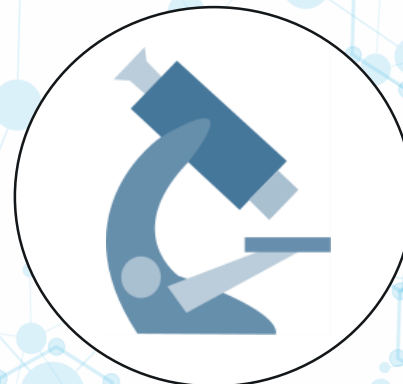
Samorządy i administracja

Przedsiębiorstwa

Uczelnie wyższe

Instytuty badawcze

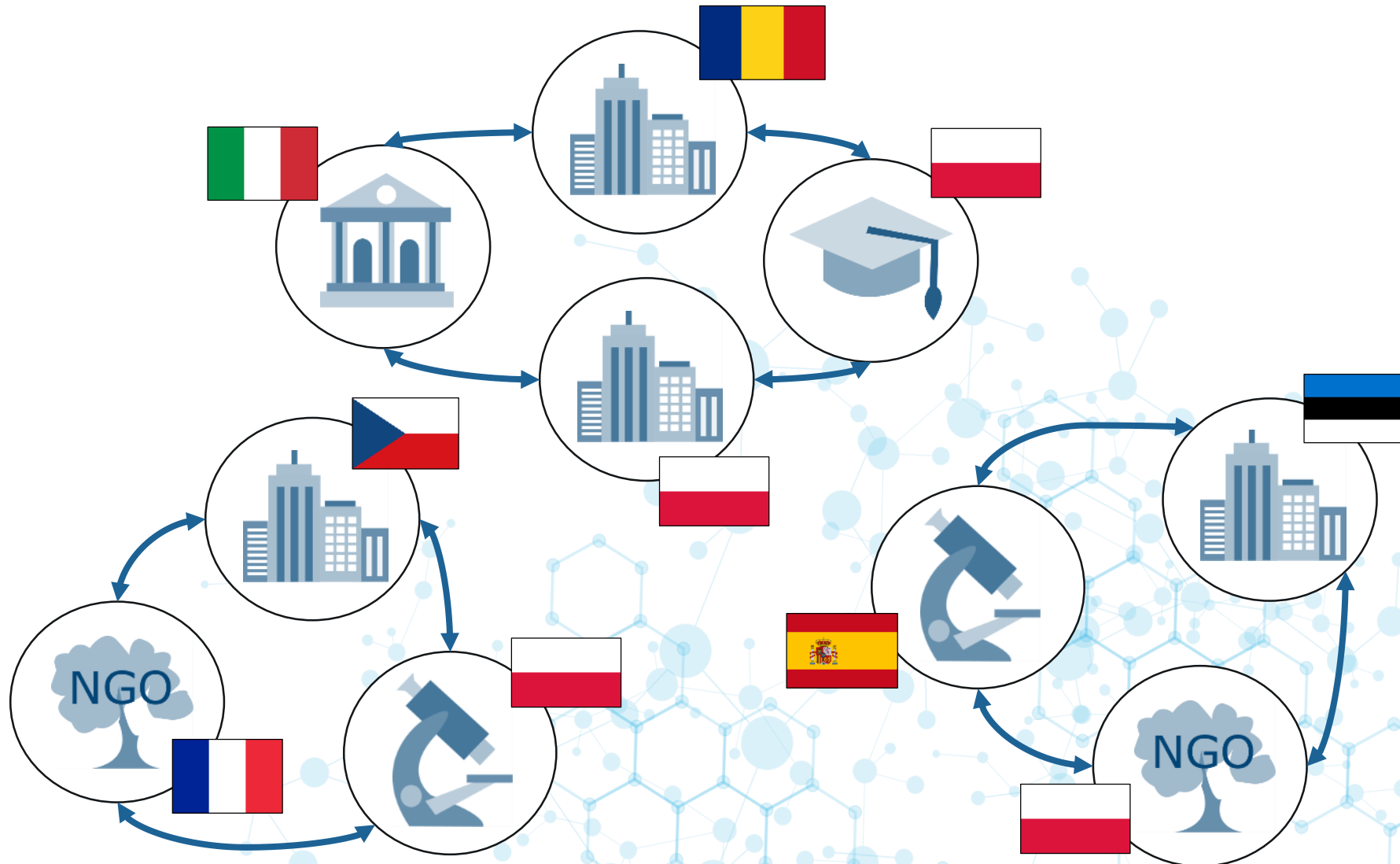

Organizacje pozarządowe

Współpraca

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Budżet projektu

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

< 500 000 EUR

bardzo rzadko

5 000 000 EUR *

coraz więcej projektów

* dot. projektów tradycyjnych 10

Koszty kwalifikowane

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

A - Koszty osobowe

A1 Koszty zatrudnienia

A2 Osoby fizyczne na umowach cywilno-prawnych

A3 Osoby oddelegowane

B - Koszty podwykonawstwa

C - Koszty zakupu

C1 Koszty podróży i utrzymania

C2 Sprzęt i infrastruktura

C3 Inne towary, prace i usługi

(nie dot. CET)

D - Pozostałe kategorie kosztów

D.1 Wsparcie podmiotów trzecich

D.2 Zakup gruntu

(głównie NAT)

E - Koszty pośrednie

Finansowanie projektów LIFE

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

KOMISJA EUROPEJSKA

- Dotacja
NFOŚiGW

od **60%** do **95%** kosztów kwalifikowanych

- Dotacja
- Pożyczka

do **35%*** kosztów kwalifikowanych

- na wkład własny,
- na zapewnienie
płynności finansowej,

- Inkubator projektów LIFE - dotacja na przygotowanie projektu /
wniosku do LIFE

* w przypadku PJB do 40% Kk

Współfinansowanie Programu LIFE

- Dofinansowanie projektów LIFE ze środków krajowych w formie dotacji i/lub pożyczki

- zwiększenie konkurencyjności polskich wniosków do **Programu LIFE**
- zbudowanie kompetencji do właściwego przygotowania i prowadzenia projektów

- zwiększenie zainteresowania **Programem LIFE** przez potencjalnych wnioskodawców
- zwiększenie pozyskiwania i wykorzystywania środków z **Programu LIFE**

Inkubator wniosków LIFE

Finansowanie przygotowania projektów / wniosków LIFE do KE – do 80 tys zł ale nie więcej niż 0,6% wartości zaakceptowanych przez KE kosztów kwalifikowanych

Bezwrotny grant wypłacany w 4 lub 5 transzach

LIFE Support

- eKonsultant LIFE
Wsparcie merytoryczne specjalistów NFOŚiGW w przygotowaniu projektów i wniosków do KE (telefoniczne, mailowe oraz osobiste)
- Szkolenia
- Warsztaty
- Webinaria dla potencjalnych wnioskodawców

[Powrót](#)

eKonsultantLIFE

Od naboru 2020 roku udostępniamy Państwu nowe narzędzie do konsultowania koncepcji projektów LIFE – eKonsultantLIFE.

Celem eKonsultantLIFE jest usprawnienie Państwa i naszej pracy przy przygotowywaniu koncepcji projektów LIFE, a także ułatwienie komunikacji między stronami zaangażowanym w tworzenie wniosku. Jest to możliwe dzięki zapewnieniu na platformie Microsoft Teams bezpośredniej rozmowy NFOŚiGW - Wnioskodawca.

eKonsultantLIFE powstał w wyniku zapotrzebowania na narzędzie pozwalające na kompleksową dwukierunkową wymianę informacji w zakresie powstających wniosków LIFE.

Aby uzyskać możliwość konsultacji koncepcji projektu LIFE poprzez eKonsultantLIFE:

1. Wypełnij [formularz](#) koncepcji projektu LIFE
 2. Wyślij wypełniony formularz na adres: ekonsultantlife@nfosigw.gov.pl
- Potrzebujesz pomocy w zakresie eKonsultantLIFE?
napisz: ekonsultantlife@nfosigw.gov.pl
lub zadzwoń: tel. (22) 45 90 254 / (22) 45 90 402 w godz. 8.00-14.00.

Materiały

[Formularz koncepcji projektu LIFE 2021](#)
Formularz_Koncepcji_projektu_LIFE_2021.docx 0,01 MB

Formularz koncepcji projektu LIFE

Poniższe formularze są materiałem pomocniczym, mającym na celu ułatwienie komunikacji pomiędzy specjalistami Krajowego Punktu Kontaktowego oraz potencjalnymi wnioskodawcami Programu LIFE. Wypełnienie wszystkich pól nie jest obowiązkowe, jednak brak ich wypełnienia z pewnością utrudni wstępną ocenę szans wniosku na uzyskanie dofinansowania projektu w ramach LIFE, jak również potencjalną pracę nad zakresem projektu.

1. ZGODNOŚĆ Z PROGRAMEM

1.1. Cel i ogólne cele projektu

Wyjaśnij problem i potrzeby środowiskowe, które należy uwzględnić w projekcie.

Problem środowiskowy należy opisać w sposób liczbowy, skwantyfikowany.

Opisać lokalizację (lub sektor) oraz uzasadnić ich wybór.

W przypadku projektów w ramach podprogramu: przyrody i różnorodności biologicznej

Należy przedstawić jasny i ilościowy opis problemu ochrony i zagrożenia, a także istotne informacje ogólne i dane ilościowe określające linię bazową uzasadniającą proponowane interwencje.

Opisać główne gatunki/ siedliska bezpośrednio objęte projektem: nazwa naukowa, odróżnić się do sążniakal. ów) do dyrektywy ptasiej lub siedliskowej UE, gdzie są one wymienione; wielkość populacji na całym obszarze projektu; stan ochrony; nazwa siedliska i kod Natura 2000; % pokrycia w całym obszarze projektu; stan ochrony.

W przypadku projektów w ramach podprogramu: Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakości życia (nie dotyczy tematów zarządzania środowiskiem) oraz Odpadki i adaptacja do zmian klimatu

Opisać wczelniejsze techniczne prace przygotowawcze i wyniki dotychczasowe działania badawczo-rozwojowe, przedstawiające stan rozwoju technicznego proponowanego rozwiązania, w tym poziom gotowości technicznej (TRL) tam, gdzie ma to zastosowanie oraz potwierdzające jego techniczną wykonalność. Wyjaśnić, w jakim stopniu uzyskano takie wyniki i prototypy zostały już opracowane i przetestowane. Należy jasno określić ich ilościowy wymiar oraz istotne wyniki i wartości z przeprowadzonych dotychczas działań. Opisać dostępne najlepsze praktyki w odpowiednim sektorze (stan wiedzy) oraz jasno i zwięźle wyjaśnić, na czym polegają ulepszenia lub zalety środowiskowe, techniczne i ekonomiczne wprowadzone przez proponowane rozwiązanie (w przypadku stwierdzenia, że jest ono innowacyjne/ demonstracyjne).

1.2. Szczegółowe cele projektu

Należy opisać konkretne cele swojego projektu (jasne, mierzalne, realistyczne i możliwe do osiągnięcia w czasie trwania projektu).

1.3. Zgodność z tematami projektów priorytetowych

Prosimy wpisać temat priorytetowy (PRIORITY TOPICS) z którym zgodna jest przygotowywana koncepcja (Tematy priorytetowe określone są w dokumentacji poszczególnych naborów).

1.4. Koncepcja i metodologia

Należy opisać ogólną logikę interwencji projektu, w tym główną ideę i założenia (tj. w jaki sposób oczekuje się, że proponowane działania etapy projektu doprowadzą do zamierzonych zmian pod względem wyników i wpływu).

Wyjaśnij metodykę, tj. główne narzędzia, techniki, metody i procedury, których zostaną użyte do realizacji technicznej części swojego projektu. Uzasadnij, dlaczego proponowana metodologia jest najbardziej odpowiednia do osiągnięcia celów projektu.

2. ODDZIAŁYWANIA / EFEKTY

Należy zidentyfikować i skwantyfikować efekty projektu (w trakcie realizacji i do 5 lat po jego zakończeniu). Należy wskazywać konkretny wartości i podawać informacje dotyczące oddziaływania będącego wynikiem realizacji projektu.

3. Interesariusze projektu

Należy zidentyfikować kluczowych interesariuszy spoza konsorcjum, którzy są niezbędni dla zapewnienia sukcesu projektu. W jaki sposób zostaną oni zmobilizowani do udziału w działaniach projektowych?

4. Skład konsorcjum realizującego projekty

5. Planowany budżet projektu: _____

6. Przewidywany termin realizacji projektu: _____

Skąd czerpać informacje?

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

LIFE Programme

The LIFE Programme is the EU's funding instrument for the environment and climate action

Komisja Europejska

Wybierz inny język

European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency

Komisja Europejska > CINEA > LIFE > LIFE - Calls for proposals

LIFE - Calls for proposals

SPIS TREŚCI

- Call for Proposals 2021
- Useful information on the Call 2021 (recorded presentations)
- Nature and biodiversity
- Circular economy and quality of life
- Climate change mitigation and adaptation
- Clean energy transition
- Operating Grants for non-profit making entities
- Type of grants
- Evaluation
- Support for applicants

Call for Proposals 2021

LIFE Calls for proposals are all published on the [Funding & tender opportunities portal](#).

Calls for Proposals are open for:

- [Nature and biodiversity](#)
- [Circular economy and quality of life](#)
- [Climate change mitigation and adaptation](#)
- [Clean energy transition](#)
- [Operating Grants for non-profit making entities](#)

Useful information on the Call 2021 (recorded presentations)

- [Introduction to CINEA – Dirk Beckers](#)
- [The new LIFE programme & type of projects](#)
- [The new LIFE Programme - Calls & evaluation criteria](#)

Nature and Biodiversity

2021 CALLS FOR PROPOSAL

What are SAPs

- SAPs are the ex 'traditional LIFE projects'
- They can be Innovative solutions OR Best practices
- By 'innovative' solutions we mean: *new when compared to the state of Member State and sector level and implemented at an operational scale allowing the achievement of ambitious and credible impacts (as per the award criterion 'Impact')*
- By 'Best practice' solutions we mean: *appropriate, cost-effective, replicable and implementable at an operational scale*
- 'Innovative' is used strictly for solutions that are new when compared to the state of Member State and sector level and implemented at an operational scale allowing the achievement of ambitious and credible impacts (as per the award criterion 'Impact')

LIFE Call for Proposals 2021: Circular economy
963 wyświetlenia · 14 lip 2021

2021 CALLS FOR PROPOSAL

Climate Change Adaptation

Scope	Possible areas of intervention
4. Adapting cities and regions to climate change	Work with and through the Covenant of Mayors, the European Climate Pact, and the Education for Climate Coalition in a just and fair way

Empower and connect individual Europeans to take action through training and reskilling initiatives and economic activities that lead to green jobs

Adaptation sub-programme

#EULIFE21

2021 CALLS FOR PROPOSAL

Introduction to CINEA - Dirk Beckers

14 lip 2021

<https://cinea.ec.europa.eu/life/>

Skąd czerpać informacje?

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

<https://www.gov.pl/web/nfosigw/program-life>

<https://www.gov.pl/web/nfosigw/newsletter>

O Funduszu Aktualności Baza wiedzy **Oferta finansowania**

🏠 > Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej > Oferta finansowania > Środki unijne > Program LIFE > Aktualności LIFE

< Powrót

Aktualności LIFE

natura wie lepiej

10.02.2022

**Spółka INVESTEKO wdroży
innovacyjny system Archiclima dzięki
dotacji z programu LIFE i NFOŚiGW**

04.02.2022

**Wiemy już ile wniosków z Polski
zostało złożonych w Podprogramie
LIFE Przejście na czystą Energię**

Newsletter

Zapisz się na newsletter

1 Wskaż interesujące Cię kategorie *

Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

- Aktualności
- Nabory wniosków
- Edukacja
- Program LIFE
- Środki norweskie i EOG

Skąd czerpać informacje?

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
1,38 tys. subskrybentów

SUBSKRYBUJ

GLÓWNA WIDEO **PLAYLISTY** SPOŁECZNOŚĆ KANAŁY INFORMACJE

LIFE ▾

#LIFE webinarium 2021.10.06 „Pisanie wniosku LIFE 2021 / ...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium 2021.10.05 „Konstruowanie Projektu LIFE - ...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium 2021.10.05 „Konstruowanie Projektu LIFE - ...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DT LIFE 2021.09.07 „Dzień tematyczny...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DT LIFE 2021.09.06 „Dzień tematyczny...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DT LIFE 2021.09.03 - Gospodarka o...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DT LIFE 2021 - Przyroda i różnorodność...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DI LIFE 2021.07.29 „Dzień Informacyjny...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium INKUBATOR cz. 3 2021.07.22 „Inkubator...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium INKUBATOR cz. 2 2021.05.18 „Inkubator...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium INKUBATOR 2021.04.29 „Inkubator wnioskó...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium NAUKA 2021.04.07 „Nauka i LIFE - ...
Narodowy Fundusz Ochrony Środowi...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium BIZNES

#LIFE webinarium NATURA

<https://www.youtube.com/user/nfosigw/playlists>

Terminy naborów 2022:

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Nabory wniosków do Programu LIFE (prowadzone przez KE)

Publikacja zaproszeń do składania wniosków:	17 maja 2022 r.
Terminy składania wniosków:	
Projekty dotyczące działań standardowych (SAP) NAT/ ENV /CLIMA	4 października 2022 r.
Inne działania (OA) Przejście na czystą energię - CET	16 listopada 2022 r.
Projekty strategiczne (SIP i SNAP): termin złożenia fiszki projektowej termin złożenia pełnego wniosku	8 września 2022 r. 7 marca 2023 r.
Projekty wsparcia technicznego (TA) na przygotowanie projektów strategicznych (SIP i SNAP)	8 września 2022 r.

Terminy naborów 2022:

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Inkubator wniosków LIFE w 2022 r.

Nabór planowany – szacowane terminy:

marzec 2022 r. - ogłoszenie naboru

marzec/kwiecień 2022 r. do 29.07.2022 r.- czas trwania naboru

etapy naboru:

Etap 1 – do 29.04.2022 r. (projekty SAP)

Etap 2 – od 30.04.2022 r. do 15.06.2022 r. (projekty SAP + CET)

Etap 3 – od 16.06.2022 r. do 29.07.2022 r. (projekty SAP + CET)

Terminy naborów 2022:

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Dofinansowanie NFOŚiGW - dotacja (szacowane terminy):

01.06.2022 r. - rozpoczęcie naboru

nabór podstawowy - I etap:

- do **22.08.2022 r.** wnioski o współfinansowanie projektów LIFE dotyczących działań standardowych (SAP)
- do **16.01.2023 r.** wniosków o współfinansowanie projektów strategicznych LIFE (SIP, SNAP)

nabór podstawowy - II etap:

- po zaproszeniu przez KE do fazy przygotowania umowy

nabór uzupełniający:

- po zaproszeniu przez KE do fazy przygotowania umowy
- do **29.12.2023 r.** wnioski o współfinansowanie projektów LIFE (SAP, SIP, SNAP)

Kolejne wydarzenia?

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

sh.do #LIFE21 & LIFE21CET

EU LIFE Info Sessions 2021

Home [FAQ - 1:1 Meetings](#) [How to register?](#) [Contact](#)

Requesting and scheduling 1:1 meeting video calls

Timelines & Restrictions

- Send, receive and confirm 1:1 meetings requests from
- Confirmed Meetings are scheduled from

[Register now](#)
Open until 30 November 2021

ORGANISED BY

European Commission
The European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency

How to initiate and schedule 1:1 meetings via Video Call?

We propose the following approach:

1. Identify promising participants or projects via the Menu **Participants** or **Marketplace**.
2. Use the **Send message** button to explore common interests and provide 2-3 date/time suggestions.

MEETINGS

Participants	306
Meetings	33

Kolejne wydarzenia?

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Webinaria Inkubator wniosków LIFE:

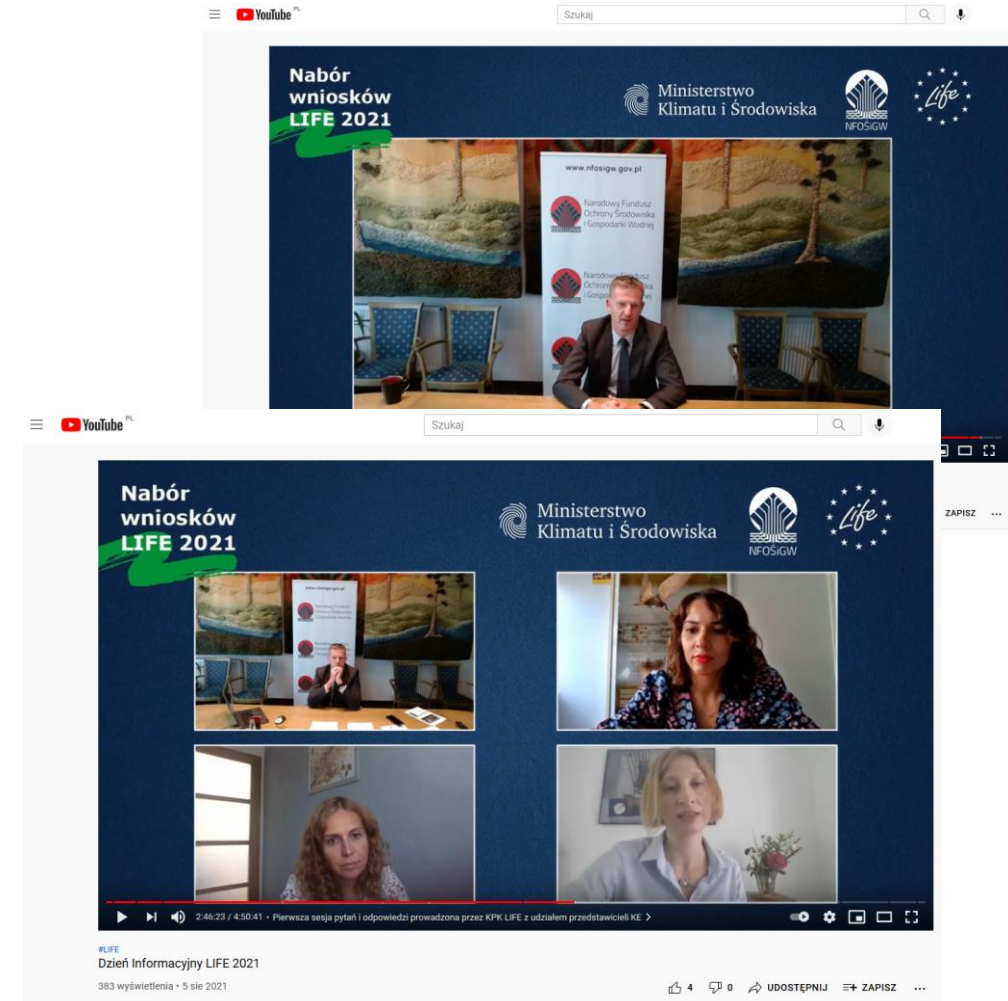
- marzec - kwiecień 2022

Dzień Informacyjny LIFE:

- maj 2022

Webinaria z pisania wniosków LIFE:

- czerwiec - sierpień 2022

Dziękujemy za uwagę!

Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE

tel. (22) 45-90-167 (NAT)
(22) 45-90-254,
(22) 45-90-642,
(22) 45-90-435 (CE&LC, CLIMA, CET)

email:
life@nfosigw.gov.pl
ekonsultantLIFE@nfosigw.gov.pl

Narodowy Fundusz Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
ul. Konstruktorska 3a
02-673 Warszawa

